

Broj: Ž-BR-08-156/19

Ž-BR-05-2/19

Datum: 23.12. 2019. godine

Broj preporuke: P- 297/19

KANTONALNO TUŽILAŠTVO
TUZLANSKOG KANTONA
TUZLA

PREPORUKA

*u vezi žalbe Arnele Šakušić-Mujić
i Mejre Šakušić*

Institucija Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine zaprimila je dana 09.01.2018.godine žalbu Šakušić Mejre iz Tuzle i predmet je registrirala pod brojem Ž-BR-05-2/19.

Dana 24.07.2019.godine institucija Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine zaprimila je žalbu Arnele Šakušić-Mujić iz Gračanice i predmet je registrirala pod brojem Ž-BR-08-156/19.

Kao odgovornu stranu podnositeljice žalbe su označile Kantonalno tužilaštvo Tuzlanskog kantona.

U žalbi Ž-BR-05-2/19 žaliteljica Mejra Šakušić navodi da je Kantonalnom tužilaštvu Tuzlanskog kantona dana 23.08.2018.godine, podnijela krivičnu prijavu zbog nasilja u porodici i da do dana obraćanja instituciji Ombudsmana po istoj nije postupljeno.

U žalbi Ž-BR-08-156/19 žaliteljica Arnela Šakušić-Mujić navodi da je zajedno s sestrom Amrom Šakušić podnijela dana 22.08.2018.godine krivičnu prijavu zbog nasilja u porodici Kantonalnom tužilaštvu Tuzlanskog kantona a po kojoj do dana obraćanja instituciji Ombudsmana nije postupljeno. Kao oznaku predmeta pred Kantonalnim tužilaštvom Tuzlanskog kantona žaliteljica je naznačila brojeve: KTA 75453/18 i KTA 78679/19.

U toku istražnog postupka pred institucijom Ombudsmana u oba predmeta Ž-BR-05-2/19 i Ž-BR-08-156/19, zaprimljeni su odgovori Kantonalnog tužilaštva Tuzlanskog kantona i to:

1-odgovor broj: T03 0 KTA 0075453 18 Tuzla od dana 20.02.2018. godine u kojem se navodi:
„Povodom Vaše predstavke, koju smo zaprimili dana 13.02.2019. godine, vezano za žalbu Šakušić Mejre iz Tuzle protiv Kantonalnog tužilaštva Tuzlanskog kantona, a koja je dana 23.08.2018.

godine podnijela krivičnu prijavu zbog nasilja u porodici po kojoj nije postupljeno, prema navodima Šakušić Mejre, informišemo Vas da je istraga u toku, te da je krivična prijava dostavljena nadležnoj policijskoj upravi na dalje postupanje, a radi vršenja provjera iz navoda prijave.“

2- odgovor broj: T03 0 KTA 0075453 18 od dana 15.07.2019. godine u kojem se navodi:

„ Povodom Vaše predstavke, koju smo zaprimili dana 10.07.2019. godine, vezano za žalbu Šakušić Mejre iz Tuzle protiv Kantonalnog tužilaštva Tuzlanskog kantona, a koja je dana 23.08.2018. godine podnijela krivičnu prijavu zbog nasilja u porodici po kojoj nije postupljeno, prema navodima Šakušić Mejre, informišemo Vas da je istraga u toku.“

3- odgovor broj: T03 0 KTA 0075453 18 od dana 04.10.2019. godine u kojem se navodi:

„ Povodom Vaše predstavke, koju smo zaprimili dana 30.09.2019. godine, a koja se odnosi na žalbu Šakušić Mejre iz Tuzle protiv Kantonalnog tužilaštva Tuzlanskog kantona, a koja je dana 23.08.2018. godine podnijela krivičnu prijavu zbog nasilja u porodici, informišemo Vas da je istraga u toku.

Također, ističemo da smo dana 15.07.2019. godine po predstavi Ombudsmena, a na koju predstavku vi dostavljate urgenciju, uputili odgovor, vezano za žalbu Šakušić Mejre iz Tuzle, prema Instituciji ombudsmena/ombudsmana, za ljudska prava BiH, Ured u Sarajevu, na broj Ž-BR-05-2/19 od 08.07.2019. godine.“

4- odgovor broj: T03 0 KTA 0078679 19 od dana 04.10.2019. godine u kojem se navodi:

“Povodom Vaše predstavke, koju smo zaprimili dana 30.09.2019. godine, vezano za prijavu Šakušić Avde kojom je prijavio bivšu suprugu Šakušić Mejru i kćerku Šakušić Arnelu, da su iste fizički nasrnule na njega, informišemo Vas da je istraga u toku.”

Navedeni odgovori dostavljeni su žaliteljicama na izjašnjenje i u izjašnjenju Arnele Šakušić Mujić od dana 04.11.2019. godine dostavljeni su i prilozi odnosno urgencije advokata Damira Alić a koje je imenovani upućivao Kantonalom tužilaštvu Tuzlanskog kantona te između ostalog u urgenciji od 12.09.2019. godine a vezano za predmet broj: T03 0 KTA 0078679 18 je i navedeno: „ Dana 13.07.2018. godine su oštećene Arnela Šakušić Mujić iz Gračanice i Amra Šakušić iz Tuzle po punomoćniku Damiru Alić advokatu iz Tuzle, podnijele krivičnu prijavu, a potom dana 12.08.2018. godine i dopunu krivične prijave protiv Šakušić Avde...

Ponovo urgiramo za što prije donošenje naredbe o provođenju istrage protiv prijavljenog i poduzimanje potrebnih radnji dokazivanja i to prioritarno onih predloženih u krivičnoj prijavi, a sve u cilju pružanja zaštite oštećenim Arneli Šakušić Mujić i Amri Šakušić koje su zadnjih 15 godina suočene sa ovakvim protivpravnim ponašanjem prijavljenog.

Prioritetnu prirodu podnesenih krivičnih prijava temeljim i na činjenici da je prijavljeni Avdo Šakušić presudom Općinskog suda u Gračanici broj: 27 0 K 041152 19 K od 13.05.2019. godine oglašen krivim jer je počinio krivično djelo –Ugrožavanje sigurnosti- iz člana 183. Stav 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine, a na štetu Mejre Šakušić-zajedničke majke podnositeljica krivičnih prijava i tom prilikom mu je izrečena uvjetna osuda kojom mu je utvrđena kazna zatvora u trajanju od 3 mjeseca i istovremeno određeno da se ista neće izvršiti ako osuđeni za vrijeme od 1 godine po pravosnažnosti presude ne učini novo krivično djelo.....“

Uz izjašnjenje Arnele Šakušić Mujić od 04.11.2019. godine dostavljeni su prilozi:

- 1- Krivična prijava Arnele Šakušić Mujić i Amre Šakušić od 13.07.2018.godine
- 2- Dopuna krivične prijave Arnele Šakušić Mujić i Amre Šakušić od 20.08.2018.godine
- 3- Druga urgencija Kantonalnom tužilaštvu Tuzlanskog kantona od 12.09.2019.godine

RELEVANTNO ZAKONODAVSTVO

Ustav Bosne i Hercegovine¹

Čl. II Ljudska prava i osnovne slobode

1.Ljudska prava

Bosna i Hercegovina i oba entiteta će osigurati najviši nivo međunarodno priznatih ljudskih prava i osnovnih sloboda. ...

2.Međunarodni standardi

Prava i slobode predviđeni u Evropskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i u njenim protokolima se direktno primjenjuju u Bosni i Hercegovini. Ovi akti imaju prioritet nad svim ostalim zakonima.

Zakon o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine²

Čl. 1.

1. Ombudsman za ljudska prava Bosne i Hercegovine je neovisna institucija uspostavljena u cilju promovisanja dobre uprave i vladavine prava, zaštite prava i sloboda fizičkih i pravnih lica, kako je zajamčeno posebno Ustavom Bosne i Hercegovine i međunarodnim sporazumima koji se nalaze u dodatku tog Ustava koja će s tim u vezi nadgledati aktivnosti institucija Bosne i Hercegovine, njenih entiteta i distrikta Brčko, u skladu sa odredbama ovog Zakona.

Čl. 2.

1. Institucija će razmatrati predmete koji se odnose na slabo funkcionisanje ili povrede ljudskih prava i sloboda počinjene od strane bilo kojeg tijela vlasti u Bosni i Hercegovini.

2. Institucija će djelovati po prijemu žalbe ili ex officio....

Obaveza suradnje s Ombudsmanom

Čl. 25.

Tijela vlasti u Bosni i Hercegovini obavezni su Instituciji pružiti odgovarajuću pomoć u istrazi i vršenju kontrole.

Preporuke

Čl. 32.

Ombudsman može dati preporuke tijelima vlasti u Bosni i Hercegovini

....

¹ „Aneks IV Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini“

² „Službeni glasnik BiH“ broj: 32/00, 19/02, 34/05, 32/06

Europska konvencija za zaštitu ljudskih prava

Čl. 6. Pravo na pravično suđenje

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti s čitavog ili jednog dijela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalažu interesi maloljetnika ili zaštite privatnog života strana u sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao nanijeti štetu interesima pravde.

.....

Čl. 17.1 Zabrana zlouporabe prava

Ništa u ovoj konvenciji ne može se tumačiti tako da podrazumjeva pravo bilo koje države, grupe ili lica da se upuste u neku djelatnost ili izvrše neki čin koji je usmjeren na poništavanje bilo kog od navedenih prava i sloboda ili na njihovo ograničavanje u većoj mjeri od one koja je predviđena Konvencijom.

Konvencija Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici ³

Član 1. Ciljevi Konvencije

1. Ciljevi ove konvencije su:

- a. zaštita žena od svih vidova nasilja i sprečavanje, procesuiranje i eliminiranje nasilja nad ženama i nasilja u porodici;*
 - b. doprinos suzbijanju svih oblika diskriminacije nad ženama i promoviranje suštinske jednakosti između žena i muškaraca, uključujući i osnaživanje žena;*
 - c. izrada sveobuhvatnog okvira, politika i mjera zaštite i pomoći svim žrtvama nasilja nad ženama i nasilja u porodici;*
 - d. unapređenje međunarodne saradnje u pogledu eliminiranja nasilja nad ženama i nasilja u porodici;*
 - e. pružanje podrške i pomoći organizacijama i organima unutrašnjih poslova u djelotvornoj saradnji da bi se usvojio obuhvatni pristup eliminiranju nasilja nad ženama i nasilja u porodici.*
- 2. Da bi se osigurala djelotvorna primjena odredbi Konvencije, u okviru ove konvencije određen je mehanizam za praćenje.*

Član 2. Oblast primjene Konvencije

1. Konvencija se odnosi na sve vidove nasilja nad ženama, uključujući nasilje u porodici, koje žene pogađa nesrazmjerno u odnosu na muškarce.

³ "Službeni glasnik BIH" broj 15/13

Član 4. Osnovna prava, princip jednakosti i nediskriminacije

- 1. Članice će preduzeti neophodne zakonodavne odnosno druge mjere za unapređenje i zaštitu prava svakoga, posebno žena, da živi slobodno od nasilja kako u javnoj tako i u privatnoj sferi.*
- 2. Članice će osuditi sve oblike diskriminacije nad ženama i bez odgađanja preduzeti neophodne zakonodavne i druge mjere za sprečavanje diskriminacije, a posebno:*
 - uključivanjem u ustav države odnosno druge odgovarajuće zakone princip jednakosti između žena i muškaraca i osiguravanjem praktičnog ostvarivanja ovog principa;*
 - zabranom diskriminacije nad ženama, uključujući korištenje sankcija, prema potrebi;*
 - ukidanjem zakona i praksi koje diskriminiraju žene.*
- 3. Članice će osigurati primjenu odredbi ove konvencije, posebno mjera zaštite prava žrtava, bez diskriminacije po bilo kojem osnovu, kao što su: spol, rod, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili neko drugo mišljenje, nacionalno odnosno društveno porijeklo, pripadnost nacionalnoj manjini, imovina, rođenje, seksualno opredjeljenje, rodni identitet, uzrast, zdravstveno stanje, invaliditet, bračno stanje, status migranta ili izbjeglice, odnosno neki drugi status.*
- 4. Posebne mjere neophodne za sprečavanje i zaštitu žena od rodno zasnovanog nasilja ne smatraju se diskriminacijom u smislu ove konvencije.*

Član 5. Obaveze država i dužna pažnja

- 1. Članice će se suzdržati od učešća u bilo kakvom činu nasilja nad ženama i osigurati da državni organi, zvaničnici, službenici, ustanove i drugi akteri koji nastupaju u ime države postupaju u skladu s ovom obavezom.*
- 2. Članice će preduzeti neophodne zakonodavne odnosno druge mjere da s dužnom pažnjom spriječe, istraže, kazne i osiguraju reparaciju za djela nasilja obuhvaćena ovom konvencijom koja učine akteri koji ne istupaju u ime države.*

Poglavlje IV. Zaštita i podrška

Član 18. Opće obaveze

- 1. Članice će preduzeti neophodne zakonodavne odnosno druge mjere zaštite svih žrtava od daljnjeg nasilja.*
- 2. Članice će preduzeti neophodne zakonodavne odnosno druge mjere, u skladu s međunarodnim pravom, da osiguraju odgovarajuće mehanizme za djelotvornu saradnju između svih nadležnih državnih organa, uključujući sudove, javna tužilaštva, organe unutrašnjih poslova, lokalne i regionalne uprave, kao i nevladine organizacije i ostale relevantne organizacije i lica, u pružanju zaštite i podrške žrtvama i svjedocima svih oblika nasilja obuhvaćenih Konvencijom, uključujući i upućivanje na opće i specijalizirane službe podrške, navedene u čl. 20. i 22. ove konvencije.*
- 3. Članice će osigurati da mjere koje preduzimaju u skladu s ovim poglavljem ispunjavaju sljedeće kriterije:*
 - da su zasnovane na razumijevanju nasilja nad ženama i nasilja u porodici iz rodne perspektive i da su usmjerene na ljudska prava i sigurnost žrtve;*
 - da su zasnovane na integriranom pristupu koji uzima u obzir odnos između žrtava, učinilaca, djece i njihovog šireg društvenog okruženja;*

....

4. Pružanje usluga ne smije zavisiti od spremnosti žrtve da podnese prijavu ili svjedoči protiv bilo kojeg učinioca. ...

ZAKLJUČAK OMBUDSMANA BOSNE I HERCEGOVINE

Institucija Ombudsmana za ljudska prava Bosne i Hercegovine uspostavljena je u cilju promoviranja dobre uprave i vladavine prava, te zaštite prava i sloboda fizičkih i pravnih osoba i nacionalni je mehanizam za zaštitu od svih oblika diskriminacije. Zakonom o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine u članu 32, određeno je da Ombudsmeni mogu reagirati u slučaju kada osnovano sumnjaju da način na koji su primjenjeni zakoni i međunarodni dokumenti o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda vodi nepravičnim rezultatima.

Institucija Ombudsmana razmotrila je žalbe Ž-BR-05-2/19 i Ž-BR-08-156/19 sa aspekta međunarodnih standarda za zaštitu ljudskih prava koja reguliraju prava socijalne sigurnosti i zaštite te pravo na blagovremeni pristup pravosudnim organima.

Ombudsmeni Bosne i Hercegovine su prije svega imali u vidu da je u oblasti zaštite prava žena jedan od izrazito važnih međunarodnih instrumenta Konvencija Vijeća Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji – Istambulska konvencija⁴ koju je potpisala i ratificirala Bosna i Hercegovina.

Istambulska konvencija je ključni međunarodni instrument u zaštiti od nasilja nad ženama koja predstavlja međunarodni sporazum i pravno obavezujući instrument u Europi koji za cilj ima stvaranje pravnog okvira za prevenciju nasilja nad ženama, zaštitu žrtava nasilja i kažnjavanje počinitelja nasilja.

Konvencija obavezuje zemlje potpisnice na sveobuhvatni pristup nasilju nad ženama i poduzimanje neophodnih zakonodavnih i drugih mjera za sprečavanje diskriminacije žena, izradu sveobuhvatnog okvira, politika i mjera zaštite i pomoći svim žrtvama nasilja nad ženama i nasilja u porodici i primjenu djelotvornih, sveobuhvatnih i koordiniranih državnih politika koje obuhvaćaju sve relevantne mjere za sprečavanje i borbu protiv svih vidova nasilja obuhvaćenih ovom konvencijom. Ombudsmeni Bosne i Hercegovine čine nespornim da su Arneta Šakušić Mujić, Amra Šakušić i Mejra Šakušić Kantonalnom tužilaštvu Tuzlanskog kantona podnijele krivične prijave zbog nasilja u porodici od strane Šakušić Avde.

Kantonalno Tužilaštvo Tuzlanskog kantona prema dostavljenim odgovorima poduzima radnje iz okvira svoje nadležnosti, ali je zabrinjavajuće što tužilaštvo u svim krivičnim prijavama različitih datuma dostavlja identičan odgovor instituciji Ombudsmana *informišemo Vas da je istraga u toku*, bez dostavljanja konkretnih odgovora koje su radnje poduzete, a posebno uzimajući u obzir da su krivične prijave podnesene zbog nasilja u porodici.

⁴ Bosna i Hercegovina je 26. zemlja članica VE koja je potpisala Konvenciju Vijeća Evrope o prevenciji i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji (CAHVIO).08.03.2013. godine. Dom naroda (31. sjednica, održana 23.07.) i Zastupnički dom (50. sjednica, održana 18.07.) Parlamenta Bosne i Hercegovine ratificirali su Konvenciju.

Ovakvim postupanjem Kantonalnog Tužilaštva Tuzlanskog kantona potvrđuje se zabrinjavajuća činjenica, odnosno razlog zbog kojeg većina žena žrtava nasilja nema povjerenja u institucije sistema, što rezultira akumuliranjem straha kod žena žrtava nasilja i neprijavlivanjem slučajeva nasilja a sa druge strane postavlja pitanje efikasnosti i blagovremenog djelovanja pravosudnog aparata.

Ombudsmani Bosne i Hercegovine ističu, da međunarodni standardi o zaštiti žrtava nasilja naglasak stavljaju na žrtvu, te najprije uzimaju u obzir sigurnost i zaštitu žrtve, te u tom smislu potiču države da koordiniraju radnje u vezi zaštite žrtava, kako bi žrtve dobile trenutnu i sveobuhvatnu pomoć putem koordiniranog, multidisciplinarnog i stručnog djelovanja, te suradnju između policije, zdravstvenih i socijalnih službi, pravosudnog i nevladinog sektora.

Uzimajući u obzir naprijed navedene činjenice, a u svrhu otklanjanja povrede ljudskih prava i sloboda zaštićenih posebno Ustavom Bosne i Hercegovine i međunarodnim sporazumima koji se nalaze u dodatku Ustava, postupajući u skladu sa svojim ovlaštenjima, na osnovu člana 32. Zakona o Ombudsmanu za ljudska prava Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH br. 32/00, 19/02, 35/04 i 32/06), Ombudsmani Bosne i Hercegovine odlučujući po žalbi Arnele Šakušić-Mujić i Mejre Šakušić upućuju slijedeću:

P R E P O R U K U

Kantonalnom tužilaštvu Tuzlanskog kantona

- 1. da, bez odlaganja, poduzmu efektivne mjere i radnje radi okončanja navedenih istraga i donošenja tužilačke odluke u predmetnoj stvari, uvažavajući nalaz i mišljenje Ombudsmana Bosne i Hercegovine.*
- 2. Da u roku od 60 dana od dana prijema ove preporuke obavijesti Ombudsmane Bosne i Hercegovine o poduzetim mjerama i rokovima za realizaciju preporuke.*

Ombudsmani Bosne i Hercegovine:

Prof. dr Ljubinko Mitrović, v.r.

Dr. Jasminka Džumhur, v.r.

Nives Jukić, v.r.

Dostaviti:

-u spis

-naslovu